

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง

การสังเคราะห์งานวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ด้วยการถอดบทเรียนเพื่อ
ปลูกปัญญาสู่การใช้ประโยชน์เพื่อสังคมของนักวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Synthesizing Social Science Research and Innovation by Extracting
Lessons on Cultivating Wisdom for Social Utilization of
Srinakharinwirot University Researchers

คณะวิจัย

รศ.ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง

รศ.ดร.ภูมิ มูลศิลป์

ผศ.ดร.กาญจนา ภัทราวีวัฒน์

ผศ.ดร.สายชล ปัญญาชิต

ผศ.ดร.อัญชลี ศรีกลชาญ

ผศ.ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค

อ.ดร.ปิยะ บุษชา

นายสุทัศน์ย์ ขอมธิตา

นางสาวแสงดาว เตือนแจ่ม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2567

การสังเคราะห์งานวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ด้วยการถอดบทเรียน เพื่อปลูกปัญญาสู่การใช้ ประโยชน์เพื่อสังคมของนักวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อังคินันท์ อินทรกำแหง¹, ภูมิ มูลศิลป์², กาญจนา ภัทรวิวัฒน์¹, สายชล ปัญญาชิต², อัญชลี ศรีกลชาญ²,
พิชชาดา ประสิทธิ์โชค¹, ปิยะ บุษบา³, สุทัศน์ย์นัย ขอมธิดา⁴, แสงดาว เดือนแจ่ม⁴

¹ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) ถอดบทเรียนการปลูกปัญญาทางสังคมศาสตร์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรมของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะทางปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมการปลูกปัญญาสาขาสังคมศาสตร์ด้วยกระบวนการถอดบทเรียน การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ เริ่มจาก สังเคราะห์งานวิจัยอย่างเป็นระบบ (Systematic review) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นบทความวิจัยที่เผยแพร่ในฐาน SCOPUS ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ในช่วงปี ค.ศ.2019 -2023 ที่มีขอบเขตการศึกษาทางด้านพฤติกรรมสุขภาพ รวม 12 เรื่อง และตามด้วยการวิจัยคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณีของทีมนักวิจัยที่มีผลงานเด่นและทำวิจัยต่อเนื่อง คือ ทีมวิจัยสาขาพฤติกรรมศาสตร์และสาขาสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่ก่อประโยชน์ต่อสังคม จำนวน 12 ราย และบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐที่นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ จำนวน 8 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า 1.1) มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพให้มีสุขภาพที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดี และ 1.2) เป็นการพัฒนาโปรแกรมทั้งในรูปแบบ Onsite และ Online เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดีขึ้น 2) ผลการถอดบทเรียนกรณีศึกษา ได้แนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์เพื่อสังคม ประกอบด้วย 1.1) แรงผลักดันการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ใช้ประโยชน์เพื่อสังคมที่เกิดจากการออกแบบงานวิจัยของตนเอง และแหล่งทุนภายนอก 1.2) กลไกสำคัญในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณค่าและใช้ประโยชน์เพื่อสังคมได้แก่ ทีมงาน และเครือข่ายในพื้นที่ 3) แนวปฏิบัติที่ดีในการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์หรือถ่ายทอดสู่สังคม ประกอบด้วย 3.1) กลไกการขับเคลื่อน ได้แก่ กลไกด้านเนื้อหา แกนนำชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย และการสื่อสาร 3.2) การนำผลงานไปใช้ในการเปลี่ยนวิธีคิดหรือพฤติกรรม และ 4) ข้อเสนอการพัฒนาผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสังคมให้เกิดความยั่งยืน ประกอบด้วย 4.1) การขับเคลื่อนงานวิจัยด้วยการสร้างนโยบายเชิงปฏิบัติ 4.2) การบูรณาผลงานวิจัยและนวัตกรรมให้เข้ากับงานประจำของผู้ดูแลหรือให้เข้ากับชีวิตประจำวันของผู้รับบริการ พร้อมทั้งขยายกลุ่มผู้รับบริการให้กว้างขึ้น 4.3) มีระบบการใช้งานที่ง่าย เข้าถึงได้ง่าย และ 4.4) การสร้างเครือข่ายแกนนำในชุมชน

คำสำคัญ: นวัตกรรมทางสังคมศาสตร์, การถอดบทเรียน, การปลูกปัญญา, การใช้ประโยชน์เพื่อสังคม,

Synthesizing Social Science Research and Innovation by Extracting Lessons on Cultivating Wisdom for Social Utilization of Srinakharinwirot University Researchers

By

Ungsinun Intarakamhang¹, Poom Moolsilpa², Kanchana Patrawiwat¹, Saichol Panyachit², Anchalee Srikolchan², Pitchada Prasittichok¹, Piya Boochoa³, Sutadsanai Khomthida⁴, Sangdao Duenjam⁴

¹ Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University (SWU)

² Faculty of Social Science, SWU ³ Innovative Learning Center

⁴ Strategic Wisdom and Research Institute, SWU

Abstract

The objective of this qualitative research was to 1) synthesize knowledge from social science research and innovation in behavioral science, 2) extract lessons on cultivating social science wisdom from research and innovation results, and 3) study good practices on wisdom cultivation that results from research and innovation in behavioral science and social science, and utilization for society. The research is divided into 2 phases, starting with research synthesis. The systematic review, with research articles published in the SCOPUS database of the Behavioral Science Research Institute during the years 2019 - 2023, with a total of 12 studies in the field of health behavior and followed phase by the lessons learned process using a case study among research teams with remarkable achievements and continuous research implementation, i.e., the behavioral science and social science research teams of Srinakharinwirot University. Two focus groups were used for the data collection, namely, 1) the 12 members of the research teams with experience in research implementation for social benefits, and 2) eight personnel from public agencies that utilize research and innovation. The results revealed the following: 1) The results of the synthesis of most of the research found that 1.1) research results were used as guidelines for promoting and preventing health problems for good health and quality of life, and 1.2) the program was developed in both onsite formats. and Online to get better health results. 2) Good practices on valuable research and innovation creation and utilization for the benefit of society consist of 2.1) a driving force to create research and innovation that can be utilized for society, resulting from their own research design and external funding sources, and 2.2) key mechanisms for valuable research and innovation creation and utilization for society, i.e., local teams and networks. 3) Good practices on the utilization or transfer of research and innovation for society consist of 3.1) driving mechanisms, i.e., content mechanisms, local leaders/target groups, and communication, and 3.2) utilization of achievements for changing thinking methods and behaviors. 4) Suggestions for further development of research and innovation for society under sustainability consist of 4.1) driving research through practical policies, 4.2) integration of research and innovation with the routine work of persons in charge and with the daily life of customers, parallel to expanding the customer groups, 4.3) simple and accessible systems, and 4.4) local leader networks.

Keywords: social science innovation, extracting lessons, cultivating wisdom, social utilization